

Parlament d’En Jordi Bilbeny en l'obertura del 22è Simposi

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 19-11-2023

Parlament d’En Jordi Bilbeny, pronunciat el 17 de novembre del 2023, en l’obertura del 22è Simposi sobre la Història Censurada de Catalunya, celebrat a Arenys de Munt.

Aquests darrers dies, a hores mortes, entre recerca i la preparació de la ponència que presentaré demà sobre els estigmes que Sant Francesc va rebre a Montserrat, estic llegint el fantàstic llibre d’En Robert Temple, El misterio de Sirio, traduït al castellà per En Jordi Beltran i editat al 1982 per Ediciones Martínez Roca. El llibre és una indagació sobre la relació que la tribu africana dels dógon ha tingut i té amb l’estrella de Sírius. Per En Temple, «els dógon tenien en llur poder informació referent al sistema de l’estrella Sírius que resultava tan increïble que em vaig sentir empès a investigar-la». La seva actitud, com podem entendre, és la d’un ciudatà normal que es preocupa per la història de la humanitat i s’adona que hi ha algú al món que té una informació que sembla tan increïble, que, es decideix a estudiar-la. És a dir, que no en fa befa ni escarafalls, ni en ridiculitza la tribu, ni s’indigna, ni s’ofèn, ni pren llurs coneixements com a irreverents ni els fa passar per un atemptat a la Universitat, a la Religió ni al seu país. I molt menys pretén que la raça d’aquests africans sigui exterminada de la faç de la terra. Els dógon tenen una informació tan excepcional i inversemblant que no se la poden haver inventat. D’on els prové? Com és que al segle XX la continuaven repetint, sense tenir al seu abast cap mena de telescopi ni estri modern per escorcollar els abismes infinits de l’espai? Una ment científica no pot fer res més que respectar els fets, tenir en consideració la informació d’aquella tribu. I començar humilment a investigar.

Com que es tracta d’un poble que ha conservat la seva història a través de la tradició oral, passant-se la informació a través de rituals d’iniciació secretíssims, com era de suposar, no hi ha cap mena de documentació escrita que serveixi En Temple ni de pauta ni de guia. Per la qual cosa, l’autor ha de recórrer a tota mena de dades i sondejar els àmbits de coneixement més diversos a fi i efecte de poder construir un relat. El relat que li permeti demostrar que entre els dógon i Sírius hi ha passat quelcom. I quelcom transcendental.

Però, en el decurs de la seva recerca, s’adona que topa també amb barreres. Una d’elles és que «existeix una minoria

de persones que “creuen en els homes de l’espai” amb un zel i un fervor religiosos que a mi em semblen inquietants i malsans. Jo no sóc una d’aquestes persones. El seu fervor és d’origen històric i la seva creença satisfà un anhel irracional que, sovint és la necessitat de trobar quelcom que substitueixi la religió». I continua: «Moltes d’aquestes persones han perdut la fe religiosa i han decidit que “els homes de l’espai” són la resposta. Inevitablement, aquests homes de l’espai es converteixen en “déus visitants”». I, llavors, s’adona que «el problema que sorgeix en tractar d’investigar seriosament la possibilitat de contactes extraterrestres amb la Terra consisteix en el fet que la idea mateixa de fer-ho n’allunya moltes persones sensates». I, per això mateix, està convençut que «és important que aquest material estrany sigui exposat davant del públic en general. [Puix que] des que la cultura fou alliberada de la tirania d’uns pocs i oberta a la resta de la societat, primer a través de la invenció de la impremta i, ara, per mitjà dels mitjans de comunicació moderns i la massiva proliferació de llibres i diaris, i, més recentment, la “revolució dels llibres de butxaca”, qualsevol idea pot circular pel món i plantar les llavors necessàries a l’intel·lecte de qualsevol persona, sense cap mediació de cap mena de junta d’aprovació ni ser filtrada per un clima d’opinió basat en els punts de vista d’un grup d’antiquades ments individuals». I tot i que creu que per investigar els orígens de la humanitat, «de moment, el que fem és boxejar amb les ombres, [i] perseguir fantasmes», no pas per això cal deixar «d’observar enfora», mentre «al mateix temps, per descomptat, cal que mirem implacablement enrere, cap al nostre propi passat», perquè «avançar sense tenir el més mínim concepte d’on hem estat, no té el menor sentit». I rebla: «Els millors interrogants són els que tot sovint no troben contesta durant molt de temps i ens indueixen a recórrer noves sendes del pensament i l’experiència».

Sembla ben bé que tots nosaltres parlem per boca d’En Temple o que En Temple hagi assumit els nostres principis bàsics de recerca i el nostre tarannà ètic irreductible de posar la recerca de la veritat ?de la veritat del nostre passat? per davant de les pors personals i de tot prejudici col·lectiu. Hi ha la temença, és clar, al desprestigi i a la deshumanització. Però la força per descobrir-nos a nosaltres mateixos tal com érem i no pas tal com la censura d’estat ha volgut que ens veiéssim, és superior a tots els maldecaps i a totes les persecucions. És més radiant que tots els afusellaments, tots els bombardejos i tots els rentats de cervell.

En aquest sentit, no podem deixar cap traça per impossible. Si hi ha certesa en un document oficial o en un llibre imprès amb la supervisió inquisitorial, ens aferrarem al document oficial i al llibre reescrit pels inquisidors. Si un quadre ens desvela un aspecte del nostre passat no contingut als textos escrits, recorrerem a la inspecció de totes les obres d’art. Però si una llegenda o una tradició oral també ho revelaven, posarem les llegendes i les tradicions al centre mateix de la recerca i no escatimarem recursos per investigar-la a fons i mirar de donar-li sentit.

Per En Temple, «tal vegada comenci a fer-se evident quelcom del veritable sentit dels mites. No era el despit el que impulsava els pobles antics a ocultar-nos informació. El que pretenien ocultant llurs secrets és que aquests sobrevisquessin. De fet, fins a tal punt aconseguiren aquest propòsit els antics egipcis, que, sovint, els grecs guarden secrets egipcis anteriors a ells, sense tenir la més mínima idea del seu significat veritable, i retenen només per un innat conservadorisme, certs detalls arcaics, de la importància dels quals tot just ara ens n’adonem». I continua: «Les històries no només són mítiques i simbòliques, en el sentit que no s’han d’interpretar literalment, sinó que hi entren “personatges” i “esdeveniments”, la significació dels quals és estrictament numèrica». I rubrica: «Per descomptat, pels qui hem estat educats en la nostra civilització estrictament literal, on no existeixen els significats ocults, resulta difícil pensar d’una manera que permeti comprendre els mites antics».

I ja som al cap del carrer, perquè, si a més a més dels secrets que cal dir en clau, hi apliquem la reescripturació censora, la voluntat dels estats més propers (o no tant) d’apropiar-se la nostra història i la ferma decisió de les nostres classes dirigents a aplicar-nos-la, sense el més mínim dubte metòdic ni desconfiança intel·lectual, com si fos una mena de veritat divina, escrita directament pel dit d’un demiürg, llavors sí que no entendrem res de res. I ens caldrà començar a investigar de nou. Que és el que fem. Que és el que hem fet i el que farem. La recerca de la història no ha de consistir a repetir com lloros els textos preparats insidiosament pels inquisidors i per la censura d’estat. Per més títols que es tinguin. L’estudi del passat, com indicava Robert Temple, és quelcom més seriós i més profund. I cal tenir una ment oberta per tirar-lo endavant. Cal tenir la ment oberta i una voluntat i fermesa a prova de «bomba», per dir-ho, a casa nostra, més entenedorament.

Fa tot just uns dies, un dels participants en un dels nostres simposis ens va demanar que esborréssim la seva conferència del nostre web, perquè li causava problemes a l’hora de trobar feina. I l’hem esborrada. La coacció és legítima. I per això mateix, els nostres multiseculars enemics, fins i tot, disfressats de processistes, independentistes o d’esquerra radical revolucionària, la fan servir a tort i a dret. Sempre hi ha catalans que acaben cedint. A l’hora de trobar feina, a l’hora de sobreviure. A l’hora de viure. I també és legítim cedir. I no ho dic amb ironia. La vocació de màrtir no està feta per a uns temps tan plens de comoditats i facilitats com els nostres temps. Cedir també és legítim. El problema inherent a la cessió és que, massa sovint, acovardir-se o desvincular-se de qualsevol causa noble, per impopular que sigui, és reforçar la repressió. És normalitzar-la. És avalar-la. I, ara que hi penso, és, fins i tot, convertir-

te en la repressió mateixa. I, és clar: si cedim en la història, si cedim en la llengua, si cedim en la medicina, si cedim en la natura, si cedim en els drets de les persones, si cedim en l'espiritualitat, si cedim en l'ensenyament, si cedim en la dignitat col·lectiva, llavors no hauria calgut ni el franquisme ni el constitucionalisme ni el neoespanyolisme a ultrança. Llavors, la convivència sí que hauria estat pacífica i exemplar. I seria una valor cultural catalana exportable arreu del món. Però jo crec que el seny és quelcom més que por. És quelcom més que pànic disfressat de projecte polític. El seny és criteri, és l'estudi profund, sense renúncies. És el camí junt per continuar avançant. El seny és l'audàcia, l'estratègia per ser i continuar sent qui som i qui vulguem ser. El seny és la capacitat de reinventar-nos no pas per mitjà de les ombres, sinó de les llums. De la llum dels nostres passats. De la llum del nostre present. De la llum de totes les esferes del saber. El seny és el que fem cada any aquí. Inquirir, cercar, pensar, aportar noves dades, esmolar el dubte metòdic. No deixar-nos vèncer ni per la mandra ni per la por ni per les coaccions. El camí de retorn a la llum de la veritat no s'acaba mai. Ni a la veritat física ni, encara menys, a la metafísica. El camí de restauració de la nostra història, tampoc no té aturall. Perquè es construeix dia a dia, lectura a lectura, dada a dada. Article rere article, llibre damunt de llibre. I, és clar: simposi rere simposi. Amb la vostra presència i el vostre compromís. Amb el vostre estudi, la vostra audàcia i la vostra tenacitat. Amb la vostra paciència i amb el vostre amor. Però, sobretot, també amb la vostra gosadia i la vostra insubornable dignitat, que ens donen la força per superar tot risc i tota coacció.

Moltes gràcies, doncs, per ser, un any més aquí. Fent possible un nou simposi. Eixamplant el lluminós camí de la recerca de la veritat. Ajudant-nos a créixer. Ajudant-nos a persistir. Ajudant-nos, en definitiva, reverencialment, a ser.

Moltes gràcies, amics i amigues. Moltes gràcies per tot. Moltíssimes, moltíssimes gràcies.

Jordi Bilbeny

Arenys de Munt, 17 de novembre del 2023